

Lengyel Emese - Lengyel Zsanett (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium)

A modern operett tánctrendjei a 19. század második felében: Offenbach, Párizs és a kánkán

Az előadás központjában az 1850-es évek Párizsában megszületett modern operett műfaj tánc tematikájának vizsgálata áll. Jacques Offenbach – a műfaj „atyja” – nevéhez kötődik az új zenés színházi struktúra és a francia operettjátás kezdete. Az offenbachi operett nyelv az adott kor lenyomataként működik – mely elmondható a bécsi és magyar irányzatról is –, tehát feladatának tekinti, hogy reflektáljon a politikai történésekre és a társadalmi változásokra. Szövegszintű elemzéseket találhatunk, azonban egy-egy operettanyag tánckészletének módszeres feltérképezése máig elmaradt a hazai és a külföldi operett-kutatásban. Az esetpélda a kánkánra, annak hatástörténeti vizsgálatára, valamint az 1858-ban bemutatott *Orphée aux Enfers* (*Orfeusz az alvilágban*) kétfelvonásos Offenbach-operettre fókuszál. Várhatóan körvonalazódik a kánkán – az *Infernal Galop* dalbetét – funkciója, melyhez elengedhetetlen a szerepkörök és a karakterek pozíciójának rögzítése. Kísérletet teszünk a kánkán elterjedési okainak felfejtésére, és bemutatjuk, hogy a test – a női test – ábrázolásának újszerű módja miként járulhat hozzá egy zenés színházi zsáner térhódításához.

Dávid Benjámin (Szegedi Tudományegyetem)

Emlékezzünk a Hősökre! I. világháborús emlékműállítás Gyoma és Endrőd településeken

A Hősök Emlékét Megőrző Országos Bizottság már a világháború kitörését követő évben 1915-ben megalakult. A bizottság azt tűzte ki céljául, hogy a háborúban elesett hősök emlékét méltóképpen megőrizzék. Ennek hatására 1917-ben egy törvénycikket fogadnak el a háborúban a hazáért küzdő hősök emlékének megörökítéséről. Ezt követően 1924-ben az 1914/1918. évi világháború hősi halottai emlékének megünnepléséről szóló törvénycikket fogadnak el. Az országos események mellett fontosnak tartom, hogy helyi szinten is feltárássá kerüljenek az I. világháborút követő hősi halottak emlékének megőrzéséért irányuló tevékenységek. Ezért döntöttem úgy, hogy szülővárosom, Gyomaendrőd I. világháború időszakát érintő történetét kezdjem el részletesen vizsgálni. Gyoma és Endrőd településeken egyaránt hosszas szervezés előzte meg maga az emlékmű állítását és ünnepélyes leleplezését. Endrődön a Horváth Géza által alkotott hősi emlékművet 1925. október 4-én leplezték le ünnepélyes keretek között, amelyre József főherceget is meghívták. Gyomán 1927. november 20-án került sor a hősi emlékmű leleplezésére, amelyet Istók János szobrászművész készített. Az ünnepélyen személyesen részt vett József főherceg is, aki az I. világháborús emlékmű koszorúzásán felül fát is ültetett a hősi halottak tiszteletére.

Előadásomban az emlékműállítást a levéltári források és a sajtótermékek felhasználásával és segítségével szeretném bemutatni.

Gorcsa Oszkár (Szegedi Tudományegyetem)

Hadifoglyok helyzete a hátszágban: szerb hadifoglyok mindennapjai Bihar és Csanád vármegyében, 1914-1920

Az első világháborús hadifogolykérdés magyarországi oldala méltatlanul elhanyagolt részét képezi az első világháborús kutatásoknak. Ennek szemléletes példája, hogy a munkák többsége kizárólag csak a hadszínterekkel foglalkozik, kisebb részük pedig a mindennapokkal és a hátszaggal, de a hadifoglyok megpróbáltatásait szinte mindegyik csak felületesen ismerteti, így a témával kapcsolatos számos tévhit a mai napig nem került megválaszolásra. Ennek köszönhetően a Monarchia kapcsán egyes nyugati, valamint szerbiai szakirodalmakban az első világháborúban kialakult propagandakép részben tovább él. A szerb munkákban ezért olvashatunk még mindig Ausztria-Magyarország „*hunjainak*” népmegsemmisítő törekvéseiről.

Az előadásom röviden érinti a hadifoglyokkal kapcsolatos törvénykezéseket, majd részletesen foglalkozik a hadifoglyok hátszági helyzetével, mindezt összehasonlítva a Szerbiában uralkodó állapotokkal. Továbbá ismertetem az osztrák-magyar hadifogolytáborokban uralkodó állapotokat, valamint a szerb hadifoglyok megérkezését Csanád és Bihar vármegyébe. Értekezem a szerb hadifogly munkásosztagok általános megítéléséről és mindennapjaikról, az orvosi és általános bánásmódról, ruházati ellátásukról, valamint a bérezéssel és a munkaidővel kapcsolatos kérdésekről. Végezetül a két vármegyében uralkodó állapotok összehasonlítására vállalkozom.

Várdai Levente (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

A Horthy-korszak állami ifjúságnevelő szervezetének létrejöttének körülményei, céljai

Előadásomban arról történelmi környezetről kívánok beszélni, melyben a Horthy-korszak ifjúságnevelő szervezete létrejött. A trianoni békeszerződés következményei nagymértékben meghatározták a létrejövő intézmény profilját. Az 1921-ben létrehozott intézmény a Leventeintézmény elnevezést kapta.

Egyrészt a leventével próbálta a politikai vezetés megoldani a katonai előnevelés kérdéskörét. De ezt nem tehetné nyíltan, hiszen a környező államok ezt nem nézték volna tétlenül. Végül a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium (VKM) vezetése alatt működött a leventeintézmény, de a Honvédelmi Minisztérium (HM) erős befolyásával.

A szervezet főbb pedagógiai célkitűzéseit is ismertetem. Több nevelési fókusz határozta meg már a korban is. Ezek között szerepelt az ifjúság testi egészségének és sportosságának elősegítése. A valláserkölcsi nevelés is hangsúlyos részévé vált